קצו א מיי' פ"ז מהל' מעשר שני ונטע

רבעי הל"ו:

ל) מכות ג: מקואות פ"ז
מ"ה, ב) נ"א רבא אמר
לא לריכין לאוקמא מתני

בשייר בכום כדאוממה רבה דאפילו בלא שייר נמי כי לא החמיץ ומתני' דקתני וכו' ס"י רש"ל. ג) גירסת רש"ל ורב נחמן דאול בתר בסוף כרבנן, ד) רש"א, ה) רש"א, ו) רש"ל, ו) [תרומות פ"ל מ"ה], **ת**) [עירובין כו:], **ט**) [רפ"ב דמקואות], י) קאי ר' יוחנן ר"מ, **כ**) ל"ל דמודיתו לי כו' אודו לי, ל) ל"ל שיפרש,

הגהות הב"ח (h) תום' ד"ה נשהחמין וכו' דכי היכי דנחשבין המים:

מוסף רש"י

ומראיהן כמראה יין . בו׳ לא פסלוהו. משוס בו לא בסגרווו. משום דחסרו קורטוב, אבל אי הוו מעיקרא שלשת לוגין שלמים ונפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה ומראיהן כמראה פסלוהו (מכות ד.). ומראיהן כמראה מים כו׳ לא פסלוהו. טעמא דסיפא נמי משום דחסר קורטוב הוי, וגבי יין נמי הוי מלי למיתני כי האי גוונא ברישא וניתנינהו בחדא בבא הכי שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל לחוכן קורטוב יין או חלב. בין שמראיהו כמראה בין שמראיהן כמראה מים בין שמראיהן כמראה יין לא פסלוהו, אלא כי אורחא דמילתא קתני להו, שהיין שהוא אדום הופך את המים ממראיהן אבל החלב אין דרכו להפוך את מראיתן (שם). הכל הולך אחר המראה. וגבי יין אפילו הוו מעיקרא שלשת לוגין שלמין, כיון דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו (שם).

בשהחמיץ מחלוקה. אבל בשלא החמיץ רבי יהודה מודה דלאו פירא הוא ורבנן אפילו בשהחמין פליגי: ומתניחין רבי יהודה היא. ובשלא

בשהחמיץ מחלוקת. לאו דוקא בשהחמין אלא כיון שסופו להחמיץ אע"ג דלא החמיץ כדאמר בסמוך ובודאי יין חשיב לר' יהודה מדנקח בכסף מעשר ואפילו יש בו ג' לוגין מים

כצו בג מיי פ״ו מהל׳ מקואות הל"י והלי"א סמג עשין רמח מלבד היין אינו פוסל את המקוה (א) כי היכי דנחשבינן המים כפרי להיות נקחים בכסף מעשר לענין טוש"ע יו"ד סי רא סעיף מקוה נמי נחשבים כפרי ולא פסלי כג: כג: קצח ד מיי׳ פ״ב מהל׳ בשהחמיץ מחלוקת ומתניתין ר' יהודה וכן א"ר ליה ואין לומר הא דנקחין משום

דהוו כקנקן שנקח אגב הייום לא דמי דעל ידי הקנקן משומר היין אבל במים שבתמד חין נקחין אלא משום דחשיב כיין לפי שיש בה טעם כמו יין מזוג ואפילו למאן דתנא חסר קורטוב ברישא במשנה דמייתי בסמוך הא שלש לוגין של מים פסלי ליה לא דמי דהתם ליכא טעמא דחמרא אלא חזותא לבד ולא חיישינן בחזותא כיון דליכא טעמא אבל הכא דאיכא טעמא חמרא מזגא איקרי והיכא דלא החמיץ חשיב ליה כודאי מים מדפוסלין את המקוה דספק מים שאובין למקוה כשר: **וכותני'** רבי יהודה היא. והא דלא מוקי פלוגתייהו בשלא החמיך ומתניתין כרבנן משום דחף רבי יהודה היה פוטר בלא החמין: דלמא אי שבקיה הוה מחמיץ.

לאו אאין נקחין בכסף מעשר פריך דבדין הוא דאין נקחין מספק אלא אפוסל את המקוה פריך דמספק אין לפסול כדתניא בתוספתאש מקוה שהניחו ריקן ובא ומלאו מלא כשר מפני שהוא ספק מים שאובין למקוה וכן מוכח בכמה משניות:

משיקו ' למקוה וכן מוכח בכמה משניום: רבא אמר הא מני רבי יוחגן בן נורי היא. רבא בא לומר שאפילו שייר ממנו בכום והחמיך חשיב מים כל זמן שלא החמיך לפסול את המקוה כרבי יוחנן בן נורי דאמר שלשה לוגין מים חסר קורטוב שנפל לחוכן קורטוב חלב חשיב כמים לפסול את המקוה כיון דטעמל וחזותל מיל והכל נמי טעמל וחזותל מיל ולף ע"ג דלא דמי לגמרי דהתם אותו חלב אין סופו להיות בו טעם חלב וגם לא היה נקח בכסף מעשר אבל הכא סופו שיהיה בו טעם יין כשיחמיץ והמים עלמם נחשבים יין להיות נקחים בכסף מעשר כדאמר בעירובין (דף מ:) בשכר לרבות תמד משיחמין מ"מ מדקדק רבא כיון דאפילו חלב עלמו נחשב כמים להשלים שיעור שלשה לוגין לפסול את המקוה ה"ה דהכא הוה פוסל את המקוה אע"ג דסופו להחמיץ כיון דהשתא מיהא טעמא וחזותא מיא: רשעמא וחזותא דהאי מיא נינהו. אע"פ שלא הזכיר רבי יוחנן בן נורי אלא חזותא מ"מ לריך שלא יהא בו טעם יין ולכך נקט רבא טעמא וחזותא דפשיטא דיין לבן שהיה דומה למים לא היה פוסל את המקוה ואפילו מזוג בג' לוגים מים והא דלא נקט רבי יוחנן בן נורי הכל הולך אחר הטעם והמראה למאן דגרים בריש מכוח (דף ג:) חסר קורטוב דמשמע הא יש בו ג' לוגין פוסל את המקוה ואף ע"ג דמראיהן יין ובא רבי יוחנן בן נורי לחלוק גם על רישא ולומר דאין פוסל כיון שיש בו מראה יין אע"פ שיש בו טעם מים לכך לא הזכיר טעמא אלא מראה ולמאן דלא גרים ברישא חסר קורטוב דהשתא לא יי קא"ר יוחנן בן נורי אלא אסיפא נקט מראה למימר דבין ברישא בין בסיפא הולך אחר המראה כלומר כי היכי י דמודה ליה ברישא דאולינן אחר המראה אודי ליה נמי בסיפא דאולינן בתר טעמא ומראה: ופ"כ מודים כו'. ופ"ת רב אלעזר הכל מודים כו'. ופ"ת אמאי פליג הא אתי שפיר כרב נחמן דהכי קאמר

אע"ג דר' יהודה מחייב במעשר משהחמין או שסופו להחמין מודה דאין מפרישין עליו מתמד אחר אלא א״כ החמין זה וזה משום ז דלמא זה סופו להחמין וזה אין סופו להחמין והוה ליה כו' וי"ל דלכך קאמר דפליגי דמשמע הלשון דמודו בין רבנן בין רבי יהודה שאפילו רבנן האמרו זה הלשון שאין מפרישין עליו ממקום אחר אלא א"כ החמין אבל החמין מפרישין ורב נחמן דמוקי פלוגתייהו בהחמין סבר פטרי רבנן אפי׳ החמין: התמד עד שלא החמיץ משיקו במים ומהור משהחמיץ אין משיקו במים. וח״ת לרב נחמן דחשיב ליה פירי בשסופו להחמיץ אע"ג דלא החמיץ כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן וי"ל 0 (סיפא) עד שלא החמיץ דהכא אין סופו להחמיץ ששייר ממנו בכוס ולא החמין כדפרישית לעיל עד שלא החמין דמתניתין:

יוםי ברבי חנינא בשהחמיץ מחלוקת וא"ר נחמן אמר רבה בר אבוה "תמד שלקחו בכסף מעשר ולבסוף החמיץ קנה מעשר מ"ט איגלאי מילתא למפרע דפירא הוא אלא מתניתין דקתני החמיץ אין לא החמיץ לא דלמא אי שבקיה הוה מחמיץ אמר רבה כששייר ממנו בכום ולא החמיץ רבא אמר הא מני ר' יוחנן בן נורי היא ידתנן בג' לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו יג' לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב ומראיהן כמראה מים ונפלו למקוח לא פסלוהו רבי יוחנן בן נורי אומר הכל הולד אחר המראה לאו א"ר יוחנן בתר חזותא אזלינן הכא נמי זיל בתר חזותא ומעמא וחזותא דהאי מיא נינהו ופליגא דרבי אלעזר דא"ר אלעזר הכל מודים שאין מפרישין עליו ממקום אחר אא"כ החמיץ קסבר בלא החמיץ מחלוקת ועד כאן לא מחייב רבי יהודה אלא מיניה וביה אבל מעלמא לא דלמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפמור ומן הפמור על החיוב: ת"ר התמד עד שלא החמיץ

> ולגבי מעשר נמי הואיל וחזותיה וטעמא מיא אינו נקח גיורב נחמן דאמר כרבנן דאמרי קורטוב חלב לא משלים לפסול את המקוה ואף ע"ג דחזותא דכולהו מיא הוא והכא נמי אע"ג דחזותיה מיא הואיל ופירא הוה לא פסיל מקוה ולגבי מעשר נמי נקח: לא פסלוהו. דאע"ג דאיכא שלשה לוגין שלמים כיון דחזוחייהו דחמרא לא פסלי: שלשה לוגין חסר קורטוב שנפל לחוכן קורטוב חלב. שאינו דוחה את מראה המים: ומראיהן כמראה מים. כיון דליכא שיעורא במיא לא פסלי דרבנן תרתי בעו שיעורא וחזותא: הכל הולך אחר המראה. דכי היכי דאזלת ברישא בתר חזותא ואמרת לא פסלוהו סיפא נמי זיל בתר חזותא ואימא פסלוהו: לאו א"ר יוחנן כו'. רבא הוא דמסיים לה למילתיה דאוקי מתניתין כרבי יוחנן בן נורי: והכא נמי. דתמד עד שלא החמיץ ואע"פ שעתיד להחמיץ והשתא פירא הוא הואיל וחזותיה מיא פסיל מקוה ואינו נקח ורב נחמן כרבנן דאף ע"ג דחזותיה מיא לא פסיל דתרתי בעינן לפסול מקוה די [שיעורא וחזותא] ולענין מעשר נקח דאפירא קפיד רחמנא והא פירא הוא והכא לא בעי תרתי. ולבי מהסם ה [משום דרישה משמע דחזיל בתר חזותה וסיפה משמע דלה אזיל בתר חזותא] ונראה בעיני דרבא חסר קורטוב תני ברישא ומשום דליכא שיעורא קאמר חנא קמא לא פסלוהו אבל שלשה לוגין שלמים אפילו מראיהן כמראה יין פסלי דרבנן לא קפדי אחזותא כלל והשתא מיתוקמא שפיר דרב נחמן 0 [דאזיל בתר בסוף אף ע"ג דהשתא חזותא מיא דאמר כת"ק דלא אזיל בתר חזותא ורבא דאמר כר"י] (דאמר כרבנן) והכי אמרינן בפרק קמא דמכות [ד.] אליבא דרבא דחסר קורטוב תנינן ברישא וח"ק לא זו אף זו קאמר ור' יוחנן בן נורי ארישא נמי פליג ואתא למימר דאפילו שלשה לוגין שלמים ומראיהן כמראה יין לא פסלי ובסיפא אף ע"ג דליכא שלשה לוגין שלמים מים הואיל דאיכאם מראה מים פסלי: ופליגא דר' אלעור. הא דאמר רב נחמן לעיל בשהחמיץ מחלוקת פליגא אדר׳ אלעזר: הכל מודים. אפילו רבי יהודה: שחין מפרישין עליו ממקום אחר. מתמד אחר: אלא א"כ החמיץ. תמד זה שהוא בא לתקן ולהפריש עליו ממקום אחר. ומדקאמר ר' אלעזר אליבא דרבי יהודה דאין מפרישין עליו ממקום אחר מכלל דמחייב ליה רבי יהודה בלא החמיץ ואתא רבי אלעזר לאשמועינן דעד כאן לא מחייב ליה רבי יהודה אלא מיניה וביה אבל ממקום אחר אפילו הוא כיוצא בו שלא החמין לא שמא זה עתיד להחמין והוי פירא וזה אין עתיד להחמין וקא מפריש מן הפטור על החיוב או מן החיוב על הפטורי והמפריש

> מן הפטור על החיוב אוכל טבל שהרי אין שם מעשר חל על מעשרותיו

שחינו ראוי לכך ונמצא שלא נחקן זה שהפריש עליו והמפריש מן החיוב על

החמיץ לא בעי רב נחמן לאוקמי לפלוגתייהו ותיקום מתניתין כרבנן

דקסבר ר"נ דכיון דכשלא מלא אלא כדי מדתו הא מיירי אי לא

החמיץ לא מחייב עליה רבי יהודה:

הנה מעשר. ומי שהמעות בידו יכול

לאכלו חוץ לירושלים מפני שנתחללו

על התמד דאילו לא החמיץ הוו הנך

מעות קיימי בקדושתייהו ביד המוכר

איגלאי מילתא. דבשעת לקיחה פירא

הוה דגכנם בהם כח החרצנים אלא

שעדיין לא נגמר וחילול מעליא הוא

שאם לא היה יין בחרלנים לא היה

מחמיך לעולם: אלא מתניתין דקתני.

לא החמיך אין נקח בכסף מעשר ומשמע דאינה לקיחה והדמים קדושים

ביד המוכר: דלמה הי שבקיה הוה

מחמיץ. היכא דליתיה קמן ניזיל בתר

רובא ורובא מחמילין הן ומדקתני

אין נקח ופוסל ש"מ כל כמה דלא

החמין אע"פ שעתיד להחמין ההיא

שעתא מיהא לאו פירא הוא ולא הוי

חלול: כששייר ממנו. מוכר זה בכום

ולא החמיך: ס רבא אמר. מתניתין

דקתני אועד שלא החמין פוסל את

המקוה ואינו נקח בכסף מעשר ואע"ג

דפירא הוא: ר׳ יוחנן בן נורי היא.

דאזיל בתר חזותא ואמר קורטוב חלב

משלים לג' לוגים לפסול מקוה משום

דיש שלו מראה מים והכא גמי

אע"ג דפירא הוא עד שלא החמין

הואיל וחזותיה מיא פוסל את המקוה

הפטור מאכיל טבל לכהן שהרי אין שם תרומה חלה עליו כיון שזה שהוא מפריש עליו א"ל לכך נמצא שנותן לו מטבל זה החייב בתרומה ומאכילו לכהן על חנם וטבל במיתה אף לכהן כדאמרינן באלו הן הנשרפין (סנהדרין פג.): משיהו

שימה מקובצת

טומאת

הלכה כד:

אוכלין

לו עד שלא החמיץ פוסל נ"א בקצת פירושים פוסל אח המכוה ולגרי מעשר מיא אינו נקח בכסף וכו': בן משוח דיש להח מראה דאיכא שלשה לוגים מראה מים פסלי: 7] זה וזה להחמיץ: כן שאפי׳ רבנן יאמרו זה הלשוז:

רבינו גרשום רבא אמר הא מני

יוחנז היא. כלומר הא מני דתנן עד שלא החמיץ אינו נקח בכסף מעשר ר׳ יוחנן בן נורי שהולך אחר המראה דתנן שלשת לוגין מים וכו': קורטוב מדה קטנה ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו כלומר משום דמראיהן כמראה יין ויין אינו פוסל את המקוה. שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב חלב ומראיהן כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו כלומר כיון דלא הוו מן המים ג' לוגין שלימים אע"פ שמראה כמראה מים לא פסלוהו: ר׳ יוחנן אומר י כיון שמראיהן כמראה מים פסלוהו דהולד אחר יוחנן בן נורי בתר חזותא אזלינן. הכא נמי בתמד אזיל בתר חזותא וכיון דלא החמיץ טעם וחזותא מים נינהו: ומה דאמר רב . כשהחמיץ מחלוקת (זו) פליגי דר׳ אלעזר: שאין מפרישין עליו. כלומר מן מעשר של יין על התמד שעדיין לא החמיץ אלא אם כן החמיץ והכל מודים מטענה זו אפי׳ ר׳ יהודה דמחייב אפי׳ שלא החמיץ. קסבר בלא החמיץ מחלוקת דר׳ יהודה ורבנן . ומה דמחייר ר' יהודה לא מיחייב אלא מיניה וביה כלומר להפריש טליו מעשר מחמד טצמו שעדיין לא החמיץ אבל מתמד אחר אין מפרישין . עליו שמא אתי לאפרושי